

Asia: VN/10618/2024

Lausuntopyyntö: Kuluttajansuojalain uudistaminen vihreän siirtymän edistämiseksi – Työryhmän mietintö

1. Yleiset huomionne

Asiakkuusmarkkinointiliitto (ASML) on ollut jäsenenä työryhmämietinnön valmistelleessa työryhmässä. Tämän vuoksi ASML:llä ei ole tarvetta lausua mietinnöstä yksityiskohtaisemmin. ASML haluaa kuitenkin nostaa seuraavassa esiin vielä muutamia seikkoja.

MUIDEN MAIDEN SÄÄNTELYRATKAISUT JA EU-KOMISSION TULKINNAT - Harhaanjohtavan ympäristö- ja kestävyysmarkkinoinnin tarkoituksenmukainen sääntely on tärkeää vastuullisten yritysten kilpailukyvyn turvaamiseksi ja kuluttajien luottamuksen vahvistamiseksi. Tähän liittyen yhdenmukainen, EU-alueen yritysten kilpailukykyä rasittamaton täytäntöönpanokehys on olennaisen tärkeää. Useat ASML:n jäsenyritykset toimivat useissa EU-maissa ja lisäksi niiden myyvät hyödykkeet tulevat usein EU:n ulkopuolelta valmiine pakkauksineen ja merkintöineen. Jo työryhmätyön aikana kävi selväksi, että eri maiden direktiivien implementointi on hyvin eritahtista ja sääntely- ja tulkintaratkaisut voivat olla keskenään erilaisia. ASML pitää erittäin tärkeänä, että oikeusministeriö seuraa koko jatkovalmistelun ajan muiden maiden sääntelyratkaisuja ja -tulkintoja ja varmistaa että Suomi ei lisäisi, ottaen huomioon myös hallitusohjelman rajoittavan lausuman EU-säädösten täytäntöönpanoon liittyen, yritysten hallinnollista taakkaa muista maista poikkeavasti.

ASML on erittäin huolestuneena seurannut EU-komission tulkintoja ja näkemyksiä direktiivien implementointiin liittyen (mm. Questions & Answers - Directive on empowering consumers for the Green Transition, EU Commission 27.11.2025). EU-komission eräät näkemykset vaikuttavan olevan direktiivin säännösten ja sen resitaalien sisällöstä poikkeavia. ASML toivoo, että jatkovalmistelussa oikeusministeriö kiinnittää erityistä huomiota EU-komission väärintulkintoihin ja niiden oikaisemiseen.

Jälleen kerran on todettava, että EU on lisäämässä kuluttajille suunnattua pakollista informaatiota sellaisella tavalla ja yksityiskohtaisuudella, joka heikentää olennaisen tärkeän information ymmärtämistä ja perille menoa. Tästä erityistapauksena voi mainita virhevastuuta koskeva kuluttajia helposti sekoittavan ilmoituksen, koska kansallinen sääntelymme poikkeaa virhevastuun osalta EU-sääntelystä.

2. Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöönpano

-

2.1 Muutokset kuluttajansuojalakiin

-

2.2 Valtioneuvoston asetuksen uudistaminen ja perustelumuistio

KESTÄVYYSMERKINNÄN MÄÄRITTELY JA SIIHEN LIITTYVÄT VASTUUT - Asetusmuistioon tuli valmistelun loppuvaiheissa tarpeellisia täsmennyksiä niistä merkkityypeistä, jotka eivät olisi kestävyysmerkintöjä. Nämä tärkeät poikkeuslausumat on kuitenkin kirjattu liian varauksellisesti ja suppeina ja niitä tulisikin jatkotyössä täsmentää ja tarkentaa tavalla, jotta näiden poikkeuksien piiriin kuuluvat merkit tulevat riittävän laajasti ja tarkasti rajattua kestävyysmerkintäsääntelyn ulkopuolelle. Tältä osin syytä huomata, että kestävyysmerkintäsääntelyn ulkopuolelle jääviä merkkejä koskee luonnollisesti KSL:n yleissääntely.

YLEISEN YMPÄRISTÖVÄITÄMÄN MÄÄRITTELY - Yleisen ympäristöväittämän määritelmän osalta asetuksen perustelumuistiossa lausutaan, että jos ympäristöväittäjä eritellään ”selvästi ja helposti havaittavasti samassa viestintävälineessä kuin missä väittäjä esitetään, kuten samassa mainoksessa, tavarankaukussa tai samalla verkkosivulla, kyseessä ei ole yleinen ympäristöväittäjä.” Erilaiset tuotesivut erityyppisissä online-ympäristöissä, tavaroiden keskenään hyvin erilaiset pakkauskaset ja muut määritelmään liittyvät soveltamisympäristöt voivat poiketa hyvinkin paljon toisistaan. ASML pitää tämän vuoksi oikeusministeriön ratkaisua olla tarkemmin määrittelemättä mitä ”selvästi ja helposti” tarkoittaa, oikeana ja perusteltuna.

2.3 Valvonta ja seuraamukset

-

2.4 Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi on pantava täytäntöön viimeistään 27.3.2026, ja sen nojalla annettuja säännöksiä on alettava soveltaa 27.9.2026. Direktiivissä ei ole huomioitu sitä, että elinkeinonharjoittajien varastoissa voi olla sääntelyn soveltamisen alkaessa vielä tuotteita, joiden merkinnät eivät vastaa kaikilta osin ympäristöväittämiä ja kestävyysmerkintöjä koskevia uusia vaatimuksia. Pahimmillaan tuotteet, jotka on pakattu tai merkitty vanhojen käytäntöjen mukaan, voisi olla tarpeen hävittää. (Ks. tarkemmin työryhmän mietinnön s. 61–62).

Mietinnössä todetun mukaisesti Suomi pyrkii edelleen löytämään ratkaisua tähän direktiivin tavoitteiden vastaiseen kielteiseen ympäristövaikutukseen sekä yrityksille aiheutuvaan liiketaloudelliseen tappioon ja hallinnolliseen taakkaan neuvottelemalla asiasta Euroopan komission kanssa.

Jatkovalmistelussa arvioidaan, miten mietinnössä esiin nostettu ongelma olisi ratkaistavissa. Lausunnonantajia pyydetään ottamaan kantaa siihen, mitä vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin artikloja siirtymäratkaisun tulisi koskea ja miten mahdollinen siirtymä tulisi toteuttaa.

VOIMAANTULO, MARKKINOILLA OLEVAT TUOTTEET - Työryhmämietinnössä pidetään ansiokkaasti esillä direktiivin siirtymäsäännöksen puuttumisesta aiheutuvaa merkittävää epäkohtaa. Globaalin markkinan hankinta- ja varastointilogiikan puitteissa on käytännössä mahdotonta, että lainsäädännön edellyttämät merkinnät olisivat eri toimialoilla uuden sääntelyn mukaisia markkinoillamme olevissa sadoissa tuhansissa eri tuotetyypeissä 27.9.2026. Tähän hyödykkeiden uhkaavaan ”hävittämispakkoon” liittyy olennaisesti se, että niin kansallisesti kuin EU-tasolla säädösten konkreettisista tulkinnoista on edelleen runsaasti epäselvyyksiä. Valtavien tappioiden ja ympäristörasituksen välttämiseksi on kansallisesti ja/tai EU-tasolla ehdottomasti luotava tähän nimenomaan kestävyysmerkintöihin ja ympäristöväittämiin kohdistuvaan problematiikkaan joku järkevä ratkaisu, mikä voisi toteutua mahdollisesti myös kansallisten valvontaviranomaisten toimenpiteiden ja viestinnän kautta mikäli EU-tasoista ratkaisua ei synny.

Edellä kuvatun monen toimialan perustellusti nostaman erittäin ison huolen äärellä ASML pitää perin hämmentävänä KKV:n lausunnossaan esittämää seuraavaa lausumaa: ”KKV huomauttaa kuitenkin, että täysharmonisoiva direktiivi on tullut voimaan 26.3.2024 ja kansallisen lainsäädännön soveltamisen alkaessa elinkeinonharjoittajilla on siten ollut 2,5 vuotta aikaa varautua sääntelyyn. KKV ei siten pidä perusteltuna, että säännösten soveltamisen alkamista venytetään.” Mainittakoon, että KKV ei työryhmätyön aikana osannut monilta osin esittää tähän problematiikkaan liittyvistä säännöksistä tarkempia näkemyksiä tai tulkintoja.

3. Tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöönpano

-

3.1 Muutokset kuluttajansuojalakiin

-

3.2 Jätelain muutokset

-

3.3 Valvonta ja seuraamukset

-

4. Vaikutusten arviointi

-

4.1 Yleiset huomionne

-

4.2 Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöönpano

-

4.3 Tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöönpano

-

5. Ehdotus korjaamista edistäväksi toimenpiteeksi. Tavaroiden korjaamisdirektiivin 13 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot toteuttavat vähintään yhden toimenpiteen, jolla edistetään korjaamista. Jäsenvaltion on ilmoitettava siitä Euroopan komissiolle viimeistään 31.7.2029. Työryhmä ei ole tässä vaiheessa päätenyt esittämään mitään yksittäistä toimenpidettä artiklan täytäntöön panemiseksi. Voitte kuitenkin alla ehdottaa näkemyksenne korjaamista edistäväksi toimenpiteeksi.

-

6. Muut huomiot

-

Perko Jari
Asiakkuusmarkkinointiliitto ry